

Täysistunto

Tiistai 21.3.2017 klo 13.59—19.04

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 21/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Siirrytään keskusteluun. Ensimmäisenä edustaja Kalmari, ja pyydän muuta salia nyt hiljentymään.

Keskustelu

14.01 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Julkisten ruokahankintojen tulisi puhuttaa tänä aikana enemmän kuin monen muun asian. On irvokasta, että horecan kautta eli ravintoloittemme kautta esimerkiksi mädäntynyt brassiliha on päätynyt monen kuluttajan suuhun — tai ainakin sillä on ollut mahdollisuus päätyä monen kuluttajan suuhun, sillä kerran Eurooppaan tuotu liha on sisämarkkinoilla oleva eläinperäinen tuote ja sen jälkeen sitä ei oikeastaan valvota juuri mitenkään, minne se leviää, ja me emme edes ravintoloissa saa tietää lihan alkuperää. Siksi vetoan tähänkin porukkaan, että nyt, kun kunnallisvaalit ovat lähestymässä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] tehdään siellä kunnissa niitä aloitteita kestävästä ruokahankinnoista ja käytetään kotimaista, turvallista ja puhdasta ruokaa.

Mutta tämä esitys varsinaisesti koskee sitä positiivista asiaa, että Eurooppa haluaa kannustaa terveellisen ruuan käyttöön kouluissa. Tuki, joka siellä pitkään on ollut voimassa, on nimeltään koulumaidon ja kouluhedelmän tuki, ja siinä yksinkertaisesti julkiset ruokahankkijat saavat kannustinta siihen, jos he käyttävät koulussa [Hälinää — Puhemies koputtaa] maitoa tai hedelmiä. Suomessa tämä asia on fiksusti nyt järjestetty niin, että koska nämä hedelmät eivät pääosin olisi kotimaisia, niin tätä on levitetty vihanneksien osalle myöskin ja painotettu niin, että saisimme luomulle enemmän käyttöä, joten luomumaito-tuki on 27 senttiä ja tavanomaisen maidon 9 senttiä. Meillä toki maito kouluruokaan on kiinteästi kuulunut jo ilman tukeakin. Meidän tulee huolehtia siitä, että tämä tuki [Puhemies koputtaa] kohdistetaan sesongin mukaisesti niin, että silloin kun suomalaisia vihanneksia saa, [Puhemies koputtaa] käytetään tätä tukea.

14.04 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tässä on kyse siis koulumaitotuesta ja hedelmien ja vihannesten käytön tuesta ja lisäämisestä koululaisten ruoka-annoksiin. Maito on tärkeä osa ruokaa ennen muuta lapsille luuston ja kasvun kannalta, ja hedelmät ovat tietysti parempia kuin makeiset. Mutta ehkä tässä nyt on syytä myös hieman vakavoitua yleensäkin tämän ruokakysymyksen äärelle. Onko se ruo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

ka varmasti puhdasta, mitä esimerkiksi isojen keskuskeittiöiden kautta ruokalautasille annetaan, ja onko tämä ruokaketju läpinäkyvä ja jäljitettävä? Eli terveellisen ruuan rinnalla on myös syytä pohtia sitä, onko ruoka myös puhdasta.

Viime viikon perjantainahan maailmalla levisi palaneen lihan käryä Brasiliasta, kun suuret brasilialaiset lihantuottajat joutuivat epäilyn kohteeksi, että he ovat tuoneet korruption kautta, lahjonnan kautta, maailmalle mätää lihaa ja salmonellaa sisältävää lihaa, ja myös Brazilian suurimmat lihayhtiöt BRF ja JBS joutuivat tämän tutkinnan kohteiksi Heikko liha -poliisioperaatiossa. Viranomaisten epäillään siis Brasiliassa katsoneen läpi sormien pilaantuneen ja jopa salmonellaa sisältävän lihan vientiä. Poliisi ratsasi kaiken kaikkiaan 21 lihantuotantolaitosta Brasiliassa, ja Brasiliahän vei viime vuonna naudan- ja broilerinlihaa 12 miljardin dollarin edestä yli 150 maahan, muun muassa EU-alueelle ja myös Suomeen.

Arvoisa puhemies! Nyt jo 30 maata on kieltänyt tai kieltämässä lihan tuonnin Brasiliasta. Meidän pitää saada myös Suomessa vakuus siitä, että jos lihaa Brasiliasta Suomeen tuodaan ja jos sitä täällä ravintoloissa taikka koululaisille, mistä tässä nyt on kyse, tarjoillaan, ne tuotteet ovat takuuvarmasti turvallisia. EU-komissio on onneksi jo pyytänyt Brasilialta toimenpiteitä ja myös lopettamaan tämän tuonnin, ja Brasilia on vastannut lopettamalla tuonnin kaikkiaan 21:ltä tutkinnan kohteena olevalta laitokselta.

Meillä Suomessahan muun muassa S-ketjun valikoimista löytyy brasilialaista naudan sisä- ja ulkofilettä, ja olen ymmärtänyt, että ketju on ryhtynyt jo selvittämään jäljitettävyyttä ja sitä, onko mahdollista, että siellä olisi myös tätä korruption saastuttamaa likaista ruokaa. Brasilialaiset lihantuottajat ovat siis vuosien ajan lahjoneet omia viranomaisiaan ja jopa paikallisia poliitikkoja, jotta nämä eivät olisi puuttuneet tämän mädän ruuan ja salmonellaa sisältävän lihan vientiin ulkomaille. Brasilialaista broilerinlihaahan on Suomessa myös lukuisissa ravintoloissa käytössä, ja aikanaan myös Fazer käytti sitä, mutta onneksi esimerkiksi siellä nyt on tehty valintoja suomalaisen ruuan puolesta ja siirrytty suomalaiseen lihaan. Silloin ainakin välttyy tällaisilta epäilyiltä.

Itse toivoisin, että nyt tämä Brazilian tapaus viimeistään herättäisi meidät vaatimaan myös kouluruokaan, ravintolaruokaan läpinäkyviä, yksiselitteisiä ruuan alkuperämerkintöjä. Minun mielestäni lapsilla on oikeus tietää, mistä se heidän ruokansa sinne tulee, ja jos ei se lapsia vielä kiinnosta, niin aivan takuuvarmasti se kiinnostaa heidän vanhempiaan, minkälaisista maitoa, minkälaisista lihaa, mitä muita tuotteita koulussa tarjoillaan. Itse toivon, että ahkeraksi ja aikaansaavaksi tunnettu maatalousministerimme Kimmo Tiilikainen ottaa jälleen seuraavan askeleen tässä ruuan alkuperämerkintätyössä, joka nyt on tällä kaudella ottanut isoja askeleita eteenpäin ja ottaa niitä myös aivan tässä lähiaikoina. Seuraava askel mielestäni on se, että myös ravintolaruokaan tulee saada alkuperämerkinnät näkyville, sillä tämä Brazilian ruokakorruptio, mädäntyneen ja salmonellaruokan levittäminen maailmalle, on sellainen esimerkki, missä pitäisi merkitä myös ruokalistoihin ruuan alkuperämerkinnät.

Arvoisa puhemies! Tietysti kaikista takuuvarminta on, kun tekee itse valintoja, eli omilla ostopäätöksillä voi varmimmin varmistaa sitä, että ruoka on hyvää, suomalaista ja puhdasta, tilalle suoraan jäljitettävää ja yleensä myös sellaista, mistä tiedetään tarkasti, mitä eläimille on syötetty taikka minkälaisissa olosuhteissa kasvit ovat saaneet kasvaa. Se on tietysti se varmin, mutta kun emme rajojamme pysty sulkemaan ainakaan pysyvästi niin, että tänne ei tulisi myös ulkomaalaista lihaa ja ruuantuotantoa, niin silloin on oikeus ja kohuus, että lapsilla, ravintola-asiakkailta, työpaikkaruokailijoilla on tieto siitä, mistä ruoka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

tulee. On anteeksiantamatonta, jos tällaista korruption saastuttamaa, mätää ruokaa joutuisi esimerkiksi meidän lasten broileripastaan taikka johonkin muuhun heidän suosikkiruokaansa, ja sitäköön valitettavasti emme nyt voi poissulkea.

14.10 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys pyrkii muuttamaan pari vuosikymmentä vanhaa koulumaitotukea. Tuen tarkoitus on ollut varmistaa maidon ja piimän käyttöä kouluissa ja päivähoidossa, ja hyvä onkin näin, koska ne juomat ovat huomattavasti sokerisia juomia terveellisempi ja parempi vaihtoehto.

Tuen piirissä on ollut noin 90 prosenttia päivähoidossa ja koulussa olevista lapsista, ja esityksessä tuen piiriin ollaan lisäämässä kouluhedelmätuki, mikä aiemmin ei ole ollut Suomessa käytössä, ja tämä on mielestäni hyvä lisäys. Erityisesti, kun viime vuosina nestemäisten maitotuotteiden käyttö on vähentynyt, koulumaitotuki ja kouluhedelmätuki ovat esimerkkejä sellaisista tukimuodoista, joiden olemassaolo on erittäin perusteltua. Näiden tukimuotojen tarkoitus on edistää terveellisiä ruokailutottumuksia nimenomaan lasten ja nuorten keskuudessa, ja kuten tiedämme, ne tavat on parasta opetella juurikin lapsuudessa, niin että ne jatkuvat vielä myöhemminkin.

Soisin koulujen hankinnoista vastaavien valitsevan aina mahdollisuuksien mukaan kotimaisia tuotteita tämän tukimuodon puitteissa. Aivan kuten edelliset puhujat jo totesivatkin, viime aikojen tapahtumat osoittavat suomalaisen ruuan olevan turvallista.

14.11 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa puhemies! Tällä maatalouden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisella on tärkeä tehtävä sikäli, että siinä tehdään helpommaksi käyttää julkisissa hankinnoissa hedelmiä ja myös kotimaisia vihanneksia ja maitotuotteita. Näin terveellisempiä ruokia saadaan tuen kautta kouluihin ja päiväkoteihin ja voidaan näin päästä todellakin myös ruokakasvatukseen tässä mielessä.

Tuo brasilialaisen salmonellalihan tapaus on vakava esimerkki siitä, miten suuri elintarvikebisnes tekee edesvastuuttomasti rahaa välittämättä seurauksista kuluttajalle.

Sanoisin, että paitsi hyvää EU-ruokaa, ennen kaikkea tässä on mahdollisuus puolustaa myös suomalaista lähiruokaa. Maailmallahan on sellainen trendi, että ravintoloissa esimerkiksi jopa kerrotaan, miltä tilalta tämäkin ruoka on peräisin, eli kyllä ihmiset osaavat jo vaatia, ja myös meidän täytyisi vaatia hyvää kotimaista ruokaa. Tässä mielessä tämä lakimuutos on erittäin tärkeä, jotta julkisissa hankinnoissa päästään tukemaan terveellistä ruokaa lapsille ja nuorille.

14.12 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys laajentaa tätä paljon aikaisemmin käytössä ollutta koulumaitotukea myös vihannesten ja hedelmien puolelle, ja on erittäin hyvä asia, että Euroopan unionissa on tällaiseen kiinnitetty huomiota ja tätä varten on saatavissa myös rahallista panosta. Tämä on positiivinen asia. Mutta näin ruokaturvallisuuden luvattuna aikana uskaltaa rohkeasti sanoa — tänä päivänä, kun on paljastunut tämä brasilialainen lihatapaus, jossa kelvotonta tuotetta on Eurooppaan ilmeisesti markkinoitu ihan määrätietoisesti ja pyritty vielä peittämään jäljet, että kuluttaja ei vain huomaisi, mimmoista moskaa sieltä tulee — että tähän on ihan selkeästi sellainen asia, johon Euroopan unionin ja Suomenkin pitää puuttua, niin että tässä maassa saadaan kuntoon kotimaisuusmerkinnät kotimaisille elintarvikkeille.

Ja toinen asia on sitten se, että kun esimerkiksi Etelä-Amerikasta tuodaan tänne elintarvikkeita, niin siellähän käytetään lähes estotta näitä erilaisia hormoneja ja antibiootteja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Muistan kun kävimme aikanaan maa- ja metsätalousvaliokunnan matkalla Argentiinassa, että siellä oli suuressa tavaratalossa hyllymetreittäin, valtava määrä erilaisia kasvuhormoneja ja antibiootteja ja jokaisella tilalla meille vakuutettiin, ettei siellä tällaisia aineita käytetä. Tuli mieleeni siellä itse nähneenä ne paikat, että ilmeisesti nämä kyseiset tuotteet olivat näytteillä kaupan hyllyllä, koska niitä ei kuulemma mihinkään käytetä. Varmaan se oli sitten joku maatalousnäyttely, kun ne olivat siellä hyllyllä vapaasti ostettavissa, paikallisessa K-Marketissa, joka oli tavattoman iso halli.

On hyvä asia, että Euroopan unioni kiinnittää huomiota terveellisiin ruokatottumuksiin, mutta toivon, että kun näihin kiinnitetään huomiota, niin ihan aidosti päästäisiin siihen tilanteeseen tässä maassa, että kotimaisella, puhtaalla, luonnontuotteesta valmistetulla ruualla on kotimaisuusmerkintä, yksiselitteisen selkeä merkintä, ja tällaiselle ulkomailta tulevalle tuotannolle löytyy myös asianomaiset merkinnät. [Hälinää]

Puhemies Maria Lohela: Pyydän edustajia siirtämään nämä muut keskustelut tuonne salin ulkopuolelle, kun tuntuu, että täällä on monta puhujaa pitämässä puhetta yhtä aikaa.

14.15 Anne Kalmari kesk: Arvoisa puhemies! Olen mielissäni siitä, että niin monessa puheenvuorossa tuettiin jatkotoimia alkuperämerkinnän ilmoittamisesta, nimenomaan myös ravintoloissa. Uskon vahvasti, että tämä lähiruokakerhon pitkäaikainen vaatimus etenee, kun tunnen ministerin ottautuneen tälle asialle. Meillähän pakollinen alkuperämerkintä nimenomaan lihassa alkaa ensi syksystä tulla voimaan, ja sen toivottavasti voi fiksusti merkitä joutsenlippumerkillä, jota on nykyäänkin käytetty.

Suomalaisen lihan vahvuudethan ovat eittämättömät. Meillä suomalaisen possun sapa-roa ei typistytä, ja meillä ei käytetä antibiootteja kasvun edisteenä vaan niitä käytetään vain sairauksien hoidossa. Itse asiassa tämä antibioottien kasvun edisteenä käyttäminen on yksi syy siihen, että saadaan erittäin heikoissa olosuhteissa tuotettua lihaa, ja yksi syy siihen, että sen jälkeen se liha entistä helpommin pilaantuu. Eurooppaanhan on tuotu myös lihaa, joka on klooripestyä sen takia, että se ruho säilyy sitten kauemmin, kun se käsitellään tällä lailla, että bakteerit siitä pinnalta kuolevat.

Moni puhuja oli mielissään myös siitä, että tämä tuki on nyt kohdistettu vihannesten puolelle. Itsekin olen siitä mielissäni, mutta vielä haluan korostaa sitä, että meidän tulee hoitaa tämä asia niin, että se ei sotke meidän vihannesmarkkinoitamme ja kohdistetaan se nimenomaan sesongin alkuun.

Haluan vielä lisätä myös sen asian, että kun luomua on monesti moitittu, että meillä on paljon peltopinta-alaa mutta ei tuotteita [Puhemies koputtaa] ja nykypäivänä esimerkiksi meidän maidosta menee tavallisen maidon joukkoon osa, niin on ihan hyvä luoda markkinoita tälläkin keinolla.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Kalmari, haluatteko jatkaa täältä edestä? — Ette. — Edustaja Eestilä seuraavaksi.

14.17 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvä, koska se tähtää siihen, että nuoret alkavat jo koulussa syömään terveellisesti ja monipuolisesti, ja tietysti on vielä liikunnan edistäminen. Nehän eivät tunnetusti tuputtamalla edisty, mutta tämä on askel oikeaan suuntaan ja tasapainoiseen ruokavalioon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Sen verran tästä Brasilian lihaskandaalista, että julkiset hankinnat ja niissä lähiruuan ottaminen huomioon tulevat entistä tärkeämmäksi, ja sen takia tämä hallitus on nyt muuttanut hankintalakia niin, että hankinnat voidaan jakaa pienempiin osiin, jolloin pienemmille tuottajille tulee mahdollisuus osallistua näihin kilpailutuksiin ja samalla myös he voivat suunnitella ja yhdessä tilaajan kanssa pohtia, mitkä ovat ne kriteerit, mitkä pystytään toteuttamaan.

Mutta yhden asian huomioiden: Suomi ei voi panna rajoja kiinni, ja me emme voi lähteä eristäytymään. Ja toinen juttu on, että hankintalakia ei pidä myöskään kunnissa käsittää väärin, sillä siellä on pilkkomiskielto, että hankintaa ei voi sillä tavalla välttää, että pilkotaan hankinta osiin.

14.18 Antti Rantakangas kesk: Arvoisa puhemies! Tämä brasilialaisen pilaantuneen lihan tuonnin paljastuminen oli erittäin kova juttu ja toisaalta myös tärkeä juttu. Se kertoo siitä, että ei pidä olla sinisilmäinen tuontielintarvikkeitten osalta, ajatella sitä, että kun siellä on joku leima papereissa, niin se riittää. Mielestäni Euroopan unionin pitää olla tässä kyllä lujana ja tiukkana, ja pelkät selitykset eivät riitä, että miksi näin on käynyt, vaan pitää vaatia myöskin toimenpiteitä, sanktioita siltä osin, että jos tuonti jatkuu, niin se ei voi tällä tavalla toimia, ottaen huomioon, että tässä taustalla on korruptio, jonka kitkeminen ei helpolla onnistu. Kun tiedetään se, mitenikä suomalaisten ja EU:n elintarvikkeitten viennillä on kovat ehdot, niin tässä mielessä pitää olla lujana.

On hyvä, että kotimaisen ruuan arvostus toivon mukaan tästä kasvaa. Se on varmin tae sille, että suomalaiset saavat puhtaita, terveitä elintarvikkeita, ja sen takia näitten erilaisten alkuperämerkintöjen yleistäminen ja saaminen aikaan — myöskin ravintolaruokaan ja valmiskeittoitten elintarvikkeisiin — on välttämätöntä osana näitä kokonaistoimenpiteitä.

14.19 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tälle järjestelmälle EU:n asettama tavoite, terveiden ruokailutottumusten edistäminen, on erittäin kannatettava, ja nyt meillä on käsittelyssä sen yksi osa. Tuen maksaminen koulumaidolle ja -hedelmille on hyvä askel tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Toki toivon ja oletan ja teen työtä sen eteen, että kotimaista maitoa kouluissa on tarjolla ilman tätä tukeakin, niinä aikoina, kun tukea ei ole mahdollista saada.

Pidän hyvänä, että esitetyssä muodossa tuki voidaan kohdistaa vahvasti satokausiajattelun mukaisesti käytettäväksi, esimerkiksi syksyllä parhaan satokauden aikaan. Tällöin siitä saadaan paras hyöty irti kotimaiselle elintarvikeketjulle ja paikallistaloudelle. Tukea marjoille ja hedelmille lienee mahdollista käyttää esimerkiksi erityisen lähiruokapäivän järjestämiseen vaikkapa kouluissa ja päiväkodeissa. Kannustankin kaikkia kuntia käyttämään näitä mahdollisuuksia hyväkseen, nojaamaan paikallisiin, kotimaisiin vahvuuksiin ja hyödyntämään tämänkin tuen mahdollisuudet terveiden, puhtaiden kotimaisten elintarvikkeiden tarjoamiseksi koululaisille.

14.21 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! On helppo yhtyä edustaja Viljanen näkemyksiin koskien tätä esillä olevaa hallituksen esitystä. Todellakin ruuan laatu ja eettisyys ovat meille tärkeitä asioita. EU-tasolla nyt on mahdollista suorittaa EU-maista tuodun ruuan tarkastusta. Kiinnitän huomiota siihen, että se perustuu satunnaisotantaan ja riskitarkastuksiin, se ei koskaan voi olla kattavaa, eli aina on riski olemassa, jos vaikka osat jostain EU-maasta ruokaa. Sen sijaan, kun tuodaan EU:n ulkopuolelta, joudumme luot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

tamaan Tullin tarkastuksiin, ja sekään ei ole kattavaa. Näin ollen ainoa ja oikea johtopäätös, mikä tässä keskustelussa on tehty, on se, että meidän kannattaa, niin tähän lakiesitykseen liittyen kuin laajemminkin, suosia suomalaista ruokaa, ja tämä sanoma pitäisi saada nyt laajemmin perille. Toisaalta, kun teemme sen kansainvälisten säännösten puitteissa, suomalaisen ruuan puhtaus tarjoaa meille mielestäni myöskin lisääntyviä vientimahdollisuuksia, ja se on totta kai hyvin tärkeää tässä tilanteessa.

14.22 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Hyviä puheenvuoroja juuri siitä, että hallituksen esitystä pitää ehdottomasti kannattaa ja viedä sitä yhdessä rintamassa suomalaisen parlamentarismien hengessä.

Edustajat Viljanen ja Kalmari toivat hyvin esille sen käytön sesonkituotteisiin. Meillä on oikeastaan onnenpotku se, että meillä koulut alkavat syksyisin ja meillä sato korjataan ja on kaikkein parhaimmillaan juuri syksyllä, niin vihannesten kuin myös kotimaisten hedelmien osalta. Nämä kaksi yhdessä mahdollistavat todella hyvän julkisten hankintojen ketjun mahdollisuuden, niin että kun se keskittyy sesonkiin, niin se on mahdollista tehdä tuottajillekin kannattavasti ja sitä kautta me saamme hyvää palvelua.

Varmasti tässä eduskunnassa kansanedustajat tietävät, mitä mieltä edustaja Myllykoski on brasilialaisen lihan osalta, kun tuli laitettua se nyt sitten kaikille jakoon, että mitä eduskunnan pitäisi kysyä. Joten tässä kohtaa toivon, että kansliapäällikkö Husu-Kallio erittäin ponnekkaasti... Täältä lähetän semmoisia terveisiä nyt tämän EU-rajojen valvonnan osalta, että kun meille kerran tänne rajojen sisälle pääsee joitakin tuotteita, niin ne ovat täällä sisämarkkinatuotteita. Kun me keskustelemme paljon siitä, kuinka Evira on toiminut — ja varmaan siitä tuolla valiokunnassa tullaan kuulemaan, toivottavasti jo tällä viikolla — niin nyt on tärkeää kohdistaa koko EU:hun tänne tulevan elintarvikkeen valvonnan pitävyys, sillä nyt me emme vain tiedä, mitä on tapahtunut. Minun mielestäni — olen kyllä edustaja Eestilän kanssa sitä mieltä — (Puhemies koputtaa) jos me meinaamme viedä täältä jotakin, niin meidän pitää myös pystyä tänne tuomaan. Me emme ole kaikilta osin aivan riippumattomia, niin etteikö meille voitaisi myös jotain tuoda.

14.24 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Eilen kotosalla laitoimme poron kuivalihat suolaan ja lähipäivinä kuivumaan ja siinä sitten mietimme sitä, mitä kaikkia töitä meidän pitäisi tehdä, että me saisimme tämän kotimaisen ruuan käytön ihan toiseen mitataavaan kuin se tällä hetkellä on. Meillä todella turhan paljon tuodaan vieläkin ulkomailta ruokaa.

Tämä hallituksen esitys on hyvä siitä, että kouluruoka olisi ainakin kotimaista ja nämä maitotuotteet ja muut, mitä siinä esityksessä on. Tämä on hyvä alku, mutta meidän pitää miettiä paljon uusia toimenpiteitä, miten me viemme näitä asioita myöskin eteenpäin, muita vastaavia rahoituksia, tempauksia. Meidän kaikkien rooli ja tehtävä on tehdä töitä eikä vain puhua tämän asian eteen.

Kala on meillä Suomessa todella ongelma sen takia, että vain viidesosa Suomessa syödystä kalasta on kotimaista. Kouluruokana oleva kala on lähes kaikki ulkomaalaista, koska meillä ei ole semmoista massamittakaavaista kalatuotetta paljoakaan saatu käyttöön. Siinä meillä olisi paljon töitä, että me saisimme kotimaisen kalan — puhutaan roskakalasta, mutta se on kuitenkin käytännössä määrällisesti kala, mitä meillä on hyvinkin paljon — tuotannon kunnolla liikkeelle, että me saisimme myös koululaisille ja kaikille muille kalaa kunnolla pöytään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Toinen tällainen asia on, että meillä on isot määrät luonnontuotteita metsissä huonolla käytöllä. Meillä on valtavat määrät marjoja ja sieniä, eri kasveja, joita voisimme saada kotimaassakin hyvin paljon enemmän käyttöön ja jotka olisivat terveellisiä tuotteita meille kaikille käytettäväksi.

Vielä sitten yksi kiitos: tämä Syödään yhdessä -kampanja on todella hyvä. Osallistutaan kaikki näihin Syödään yhdessä -tilaisuuksiin.

14.26 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä koulumaito- ja -hedelmätuki on laajentunut tässä erittäin hyväksi keskusteluksi kotimaisesta ruuasta, ruuantuotannosta, sen arvostamisesta ja siitä, mitä tuon asian eteen olisi tehtävissä.

Täällä mainittiin muun muassa sesonkien hyödyntäminen. En malta tässä yhteydessä olla tuomatta esille sitä, että oma kotikuntani Kiuruvesi tuli Suomalaisen Työn Liiton puitteissa palkituksi siitä, että se on erityisen hyvä hankintaosaaja ja pystyy julkisia hankintoja tekemään niin, että hankinnoissa näkyvät ja toteutuvat paikalliset tuotteet, luomutuotteet, suomalaiset raaka-aineet. Ja nimenomaan Kiuruvedellä se on konkretisoitunut siihen tahotiltaan, että halutaan pitäjässä, joka elää maataloudesta, tukea paikallisia yrittäjiä ja toteuttaa se, että lasten ja vanhusten suuhun tulee tervettä ruokaa.

Tässä ei ole, arvoisa puhemies, hyvin pienestä asiasta kyse. Vuonna 2015 suomalaisissa ravintoloissa, kahviloissa, baareissa ja hotelleissa tarjottiin 424 miljoonaa ateriaa, julkisella puolella sairaaloissa, oppilaitoksissa, päiväkodeissa, hoivakodeissa 383 miljoonaa ateriaa. Jos nämä ateriat koostuisivat edes muutama kymmenen prosenttia enemmän kotimaisista raaka-aineista, niin voi vain kuvitella, mitä se merkitsisi suomalaiselle ruuantuotannolle. Avaimet ovat meidän käsissämme — meillä on uusittu hankintalaki. Tuota osaamista pitää viedä. Olen toivonutkin, että oma kotikuntani Kiuruvesi tuotteistaisi tuon osaamisen ja kertoisi muillekin, miten se on tehtävissä Suomessa ilman uutta lainsäädäntöä, vain painottamalla ja päättämällä, että näin me haluamme toimia. [Ben Zyskowicz: Hyvä, Kiuruvesi!] — Eikö vain.

14.28 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomainen asia, että nuoriso opetetaan nauttimaan hevistä heti nuorena — sen minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa. Eli lautasmallissa on puhuttu siitä, ja se vanha lautasmalli meillä toimiikin, että on sopiva määrä heviä mutta myös sitten lihatuotteita.

Tämä uusittu julkisten hankintojen hankintalaki antaa todellakin mahdollisuuden siihenkin, että hevi-tuottajien kanssa neuvotellaan enemmän, vaikka ryhmissä, ja että varsinkin nämä sesonkituotteet otetaan silloin huomioon. Siinä on mahdollisuus katsoa myös ympäristöasiat, työllisyysasiat ja innovaatiot. Eli on tämäkin lähtökohta, että kunnissa ja julkisissa toimijoissa otettaisiin vahvasti tämä uusi hankintalaki huomioon, käytäisiin se henkilöstön kanssa ja näitten hankintatilaajien kanssa läpi, ja yhtä lailla sitten niin, että poliitikoilla ja tulevilla uusilla kunnanvaltuutetuilla on vahva rooli katsoa perään, että millä tavalla käytetään alueen omia tuotteita ja siitä ympäristöstä lähteviä tuotteita.

Tämä maitotuki koskee myös luomua, ja on erinomainen asia, että luomutuotannolle saadaan enemmän pohjaa myös julkisten hankintojen kautta. Itse olen luomutuottaja ollut ja varsinkin mansikanviljelijänä, ja siinä, jos missä — hedelmä-, vihannes-linjassa, marjoissa — maistuu se luomu, eli ne nesteet ja ravinteet tulevat suoraan maaperästä niihin tuotteisiin. Ja sen eron kyllä huomaa, jos on vahvasti lannoitettuja tuotteita, mitä ovat tällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

hetkellä esimerkiksi meille ulkomailta tulleet mansikatkin: niissä suorastaan maistuvat nämä lisäaineet, kasvinsuojeluaineet ja muut.

Mutta toivotaan, että näillä kahdella toimenpiteellä, mitä tässä on esillä, me saamme terveellisempiä ruokia kouluille ja että myös nuoret oppivat käyttämään enemmän heviä.

14.30 Jari Leppä kesk: Rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys maataloustuotteiden markkinajärjestelystä on hyvä ja kannatettava. Se, että meillä erityisesti koululaisille, meidän lapsillemme ja nuorillemme, tulee kausituotteita, tulee suomalaisia tuotteita, tulee enemmän hedelmiä ja vihanneksia, on erittäin mainio asia.

Yleensäkin on tärkeätä, että me tiedämme, mistä se ruoka oikeasti tulee. Meillä on Suomeksi aivan liian paljon suomalaisiksi pesua elintarvikkeissa, ja tämä ei ole reilua. Se ei ole reilua ketään kohtaan, vähiten kuluttajaa kohtaan, joka ei välttämättä tiedä, mistä hänen ruokansa on kotoisin. Tästä ollaan hyvä oppitunti saatu nyt tämän Brasilian lihakohun myötä, lihaskandaalin myötä, että mitä tämä kaikki merkitsee kaikkein häikäilemättömyydessään. Tämä, jos mikä, on tehotuotantoa pahimmillaan, jota suomalainen tuotanto ei ole. Siksi on hyvä, että on valtioneuvoston periaatepäätös siitä, että kaikissa valtion julkisissa ruokahankinnoissa pitää noudattaa sellaisia ohjeita, että ne tuotteet, joita hankitaan, täyttävät suomalaisen tuotannon kriteerit, se on äärimmäisen tärkeä asia.

Tässä on nyt hyvä sauma meillä, hyvät kollegat, kun kunnallisvaalit tulevat: Tehdään tämä kaikki sama myöskin jokaisessa Suomen kunnassa, jokaisessa joukkoruokailussa ja vaaditaan myös julkisilta ravintolapalveluilta, että näin tapahtuu. Se on erittäin tärkeä asia myös suomalaisen elintarvikeketjun toimivuuden kannalta, oikeudenmukaisuuden kannalta, ja sen myötä, kun markkinat tulevat reilummiksi, yhteiset pelisäännöt yhteisille markkinoille, myös suomalainen alkutuottaja pärjää.

Puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta saa ensi torstaina elikkä ylihuomenna selvityksen tästä Brasilian lihaskandaalista. Me haluamme tietää, mitä on tapahtunut, miten mikäkin taho on toiminut, mikä on Euroopan unionin rooli, mikä on suomalaisten viranomaisten rooli, miten aiotaan tästä eteenpäin varmistaa, että tämänkaltaiset asiat eivät toistu. Siksi on oleellisen tärkeää, että nyt tehdään myöskin hyvä selvitystyö ja sen myötä on toimenpiteet siitä, mitä meidän pitää uudistaa alkuperämerkintöjen ja muiden osalta, jotta tällaiset eivät ole tulevaisuudessa mahdollisia.

14.32 Anne Kalmari kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski otti mielestäni erittäin tärkeän seikan esiin: sen, mitä meidän tulee tehdä EU:ssa, että tämä tilanne ei voisi toistua. Kuten jo avauspuheenvuorossani sanoin, meillähän sisämarkkinasäännökset toimivat niin, että jos vaikka liha tulee Romaniaan sieltä Brasiliasta, se on sen jälkeen sisämarkkinoilla. Meidän tulisikin vaatia, että EU:ssa tämä raja pitää kaikilta osin ja ne pelisäännöt ovat samat koko EU:ssa. Tiedämme, miten tarkkaa elintarvikevalvonta on, kun se koskee meidän omia pieniä ja isoja toimijoita, ja on todella väärin, jos koirat eivät perään hauku, vaikka minkälaista vilunkituotetta tänne Eurooppaan tulisi.

Haluan vielä muistuttaa tätä porukkaa siitä torstain tilaisuudesta, minkä lähiruokakerho järjestää. Se koskee julkisia ruokahankintoja. Jälleen kerran kerrataan se, miten julkiset ruokahankinnat voi kilpailuttaa niin, että ne kestävät hankintalain kriteerit. Sieltä saatte valmiita valtuustoaloitepohjia kestävien ruokahankintojen tekemiseksi, sillä kaikkihan lähtee siitä, että valtuusto on antanut selkänöjan ruokahankkijoille, ja sen jälkeen hankkijat voivat niissä keittiöissä toimia ja kilpailuttaa niin, että tuloksena on kestävä ruokaa. Ku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

ten edustaja Pirttilahti mainitsi, nyt hankintalainsäädäntö antaa hyvät eväät sille Kimmo Tiilikaisen valtioneuvoston periaatepäätökselle, joka koskee julkisia ruokahankintoja valtiolla, mutta se antaa nyt myös kunnille hyvän mahdollisuuden toimia samoin kunnissa. Kuntiahan me emme voi holhota, heillä on itsemääräämisoikeus, mutta esimerkiksi avoin neuvottelumenettely on erittäin varteenotettava keino näissä hankinnoissa.

14.34 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Itse asiaan vielä palatakseni: nyt-hän tässä on todella tärkeätä, että kun se kotimainen ruoka kaiken kaikkiaan on gmo-vaapaata, meillä kasvinsuojeluaineita käytetään vähemmän jopa tuotettuihin määriin tai hehtaarikohtaisesti, niin terveys on kuitenkin tässä nyt avainasemassa. Minun mielestäni EU:ssa on tehty oikeita johtopäätöksiä siitä, ja juuri nyt on se hetki, että ei tavallaan hukuteta tätä brasilialaiseen lihaan, vaan puhutaan siitä, että nyt on meillä kouluihin mahdollisuus tuoda kasviksia enemmän, tehokkaammin ja paremmin, ja se on tärkeätä.

Meidän kouluruokailut ovat keskittyneet siihen ja välillä vähän riitelyyn siitä, pitääkö olla yksi kasvisruokapäivä viikossa, mutta nyt on tärkeämpää kyllä se, että tämä antaa mahdollisuuden laajamittaiseen keskusteluun siitä, olisiko aina, jokaisena päivänä, myös kasvisvaihtoehto. Nyt tämä tulee tälle sesonkikaudelle mahdolliseksi niin, että siinä voi kohdata terveydellisyys sen, että eittämättä sitä kautta kotimaisen lähiruuan tuottajille tulee mahdollisuus tehdä yhteisöjä niin, että useampi viljelijä takaa sen vaikkapa sitten tässä maakuntauudistuksessa. Minä kehottaisinkin, kun ehkä tehdään kunnissa näitä, nyt ulottamaan tämän meidän viestimme sinne sote- ja maakuntauudistukseen niin, että alueella pystytään keskittymään siihen, että meillä tämä terveellinen ruokakulttuuri edistyy. Tämä on yksi askel siihen, joka mahdollistaa tämän kaiken, sillä kyllä terveyden pitää olla myös tässä maakuntauudistuksessa ja sotessa kärjessä.

14.36 Pekka Puska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on tärkeästä asiasta käytetty tärkeitä puheenvuoroja.

EU:n aikaisempien vaihtelevien koulumaitotoimien sijaan on hyvä, että nyt on yhtenäisempi säädös koulumaidosta sekä -hedelmistä ja -vihanneksista. Ja on muistettava, että kun puhutaan hedelmistä kansainvälisesti ja EU:ssa, niin ne sisältävät myös meidän kotimaiset arvokkaat marjat.

Kouluruokailu on todella, niin kuin täällä on sanottu, erittäin tärkeää lasten sekä tämänhetkisellet tulevalle terveydelle ja hyvinvoinnille. Pyysin puheenvuoron korostaakseni tämän lakiehdotuksen 33 §:n säädöstä siitä, että koulujakelutukeen kelpoisista tuotteista annetaan asetuksella säännökset ravitsemussuosituksen huomioon ottamisesta. Eli toivon, että tässä pohjana ovat valtion ravitsemusneuvottelukunnan suositukset — maa- ja metsätalousministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteinen neuvottelukunta, jonka suositukset pohjautuvat laajaan kansainväliseen tutkimustietoon ja pohjoismaisiin suosituksiin. Koululaisten terveyden kannalta on tärkeää, että ruokavalion pohjana on vahva, tutkittu tieto.

14.38 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Viitaten edellä käytyyn keskusteluun saastuneesta brasilialaisesta lihasta totean, että yksikin epäily ruuan turvallisuudesta on liikaa. Meidän pitää tehdä kaikkemme, jotta suomalaiset kuluttajat voivat nauttia ruuastaan ilman huolta sen turvallisuudesta. Kohu saastuneesta brasilialaisesta lihasta on valitettava.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Samalla se on taas yksi osoitus siitä, että tällä hetkellä varmin vakuus, minkä voit ruokasi turvallisuudesta saada, on sen kotimaisuus.

Tietääksesi mitä ostat, tarjoat tai syöt on siis syytä varmistaa ruuan kotimaisuus. Jotta tämä olisi mahdollista, on erittäin tärkeää, että kuluttajilla on aina käytettävissä kiistaton tieto ruuan alkuperästä. Alkuperä on saatava helposti selville niin ruokien raaka-aineiden kuin jalosteidenkin osalta. Siksi on erittäin hyvä, että ministeri Tiilikainen on tarttunut kolmen keskustalaisen kansanedustajan aloitteeseen ruuan alkuperämerkintäpakon laajentamiseksi myös liha- ja maitojalosteisiin — siis koskemaan myös jalosteita, joihin ulkomaiset lihat pitkälti Suomessa käytetään.

Arvoisa puhemies! Tämä valitettava ulkomaista lihaa koskeva kohu osoittaa myös sen, että laatu maksaa, emmekä ruuassakaan voi olettaa, että maailman puhtain suomalainen ruoka olisi myös maailman halvinta. Tässäkään asiassa Mersua ei voi saada Mossen hinnalla.

14.39 Antti Rantakangas kesk: Arvoisa puhemies! Voi hyvin pitkälle yhtyä edellisen puhujan johtopäätöksiin, ja tämä brasilialaisen saastuneen lihan tuonnin paljastuminenhan on todennäköisesti vain jäävuoren huippu. Se kertoo siitä, että valitettavasti kaikkien maitten viranomaisten toimintaan ei pystytä luottamaan, ja kun se luottamus puuttuu, niin sehän tässä huolestuttavaa onkin. Niin kuin edellä sanoin, ei riitä, että leimat ovat olemassa, kun niihin ei voi luottaa. Tämän takia tämä on todella vakava asia koko Euroopan unionille siinä, millä tavalla pystytään toimimaan siinä, että ainakin omalta osalta pannaan painetta siihen, että tällainen toiminta ei voisi jatkua. Voi olla vielä paljon muitakin maita, joissa samalla tavalla toimitaan.

Minusta oli erittäin hyvä, että maa- ja metsätalousministeriön lisäksi maa- ja metsätalousvaliokunta puheenjohtaja Lepän johdolla on ottanut tämän asian erittäin vakavasti, koska lihantuottajien palaute on ollut todella huolestuttavaa. He ovat sanoneet, että he toimivat täysin eettisesti ja kaikkien lainsäädännön säädösten ja ohjeitten mukaisesti ja tuottavat puhtaita, kotimaisia elintarvikkeita, ja sitten tulee näitä vilunginpelaajia tänne samoille markkinoille, polkevat hintoja ja antavat ymmärtää, että kuluttajaa voidaan suoraan sanottuna huijata. Tässä mielessä tämän parlamentin yhtenäinen kanta, mikä nyt on tulossa — ymmärrän näin — on erittäin tärkeä viesti myöskin meidän lihantuottajille ja viljelijöille laajemminkin. Ja se on meille kaikille myös viesti siitä, että meidän on huolehdittava kotimaisen tuotannon kannattavuudesta ja siitä, että meillä on edellytyksiä sille, että meidän omavaraisuus päätuotteissa pystytään turvaamaan jatkossa. Siinä tarvitaan myöskin sitä kansallista itsekkyyttä huolehtia huoltovarmuudesta ja tulevaisuudesta, puhtaista elintarvikkeista.

Kaupan merkitys korostuu, ja toivon kyllä, että kauppakin ryhdistäytyy ja ottaa entistä vahvemman kotimaisuutta suosivan linjan, vaikka siltä ei aina näytä.

14.41 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn edustaja Viljasen näkemyksiin ja sanon vielä kerran, että me suomalaiset emme tarvitse brasilialaista lihaa, kun meillä on omasta takaa Mersun laatuista lihaa. Siitä hintatasosta voitaisiin varmaan käydä pitkä keskustelu — minun mielestäni suomalaisten ei edes tarvitse maksaa suomalaisesta hyvästä, laadukkaasta lihasta Mersun verran. Löytyy nimittäin kuusi hyvää syytä, miksi valita ruokaa Suomesta: Suomen elintarviketeollisuus työllistää yli 300 000 ihmistä. Eläinten hyvinvointi on hyvällä tolalla täällä Suomessa. Kuluttajat tietävät yleensä aika hyvin, mistä ruo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

ka tulee, miten se tuotetaan. Sitten me myöskin kannamme vastuuta ilmastonmuutoksesta. Ja niin kuin tässä monessa puheenvuorossa on tullut esille, me valmistamme puhdasta ruokaa, puhtainta ruokaa, mitä maailmassa voidaan tehdä, koska me käytämme vähiten antibiootteja.

Det finns åtminstone sex goda orsaker att välja mat från Finland: det är ett av de länder som använder minst antibiotika i världen, vi har världens renaste mat, det är bättre för klimatet, konsumenten vet varifrån maten kommer, djuren mår bra och den finländska matkedjan skapar över 300 000 jobb. Välj mat från Finland, valitse ruokaa siis Suomesta.

14.43 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kunnat suosivat hankinnoissaan kotimaista lähiruokaa muun muassa korostamalla ruuan turvallisuutta, terveellisyyttä ja lyhyitä kuljetusmatkoja, niin että saamme lapsillemme ja vanhuksille parasta. Kotikaupunkini Espoo on tiedottanut, että Espoossa ei käytetä brasilialaista lihaa. Kannatan lämpimästi sitä, että ruuan alkuperämerkinnät ovat selkeästi näkyvillä.

Mutta haluan nostaa esiin sen, että edustaja Myllykoski nosti esiin tärkeän seikan: nimitäin terveellisyyden ja myös kasvisruoan. Sen osuutta onkin todella syytä lisätä jo ilmastoystävällisiin kotimaisiin hankinnoissa. Kasvisruokapäivä olisi tähän hyvin kestävä keino. Esimerkiksi Espoossa on nyt juuri se tilanne, että meillä ei ole kasvisruokapäivää kouluissa mutta on kasvisruokavaihtoehto sitä toivoville. Se tarkoittaa sitä, että jos on valinnut lihavaihtoehdon, ei voi koskaan edes maistaa kasvisvaihtoehtoa, vaikka näin haluaisi. Sen takia olisi järkevää totuttaa lapsia uusiin, hyviin makuihin — Härkikseen, Nyhtökauraan — ja sallia kaikille yksi kasvisruokapäivä viikossa.

Sitten vielä mitä tulee eläinten hyvinvointiin ja oikeuksiin, niin eläinsuojelulaki pitää uudistaa, jotta tuotantoeläimillä on enemmän tilaa liikkua ja mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen, ja myös luomutuotanto takaa eläimille paremmat olosuhteet. Että kyllä meillä on kotimaassakin toki vielä asioita parannettavana.

14.45 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! On todellakin korkea aika nostaa suomalaisen ruuan ja koko ruokakulttuurin arvostusta. Ruoka tulee liian läheltä — monet eivät huomaa sen laatua ja sitä, että se on maailman puhtainta. Mutta miten tuota voitaisiin edistää? Minusta meidän ruokapoliittisessa selonteossa kerrotaan aika olennainen asia, että pitäisi sisällyttää ruokakasvatusta, ruoka- ja ravitsemusnäkökulmaa ja kestävä kehityksen näkökulmaa vahvemmin koulutukseen, jopa varhaiskasvatukseen, peruskoulun ja lukion oppiaineisiin, opettajankoulutukseen ja toisen asteen ammatilliseen koulutukseen ja oppilaitosten käytäntöihin. Ehdottomasti olen myös sitä mieltä, että tuetaan kuluttajaosaamista, josta tässäkin keskustelussa on puhuttu, erilaisin ruoka- ja ostotietoisuutta lisäävin kampanjoin ja paitsi nostetaan ruuan arvostusta myös ymmärretään kotimaisen talousveden arvostus, brändätään se ja tehdään siitäkin kunnon kampanjoita. Kyllä se siitä lähtee.

14.46 Harry Wallin sd: Arvoisa puhemies! Olen seurannut tätä keskustelua ihan tarkoituksella tänne loppuvaiheeseen asti, ja on todella hienoa, että täällä on ollut tämä yksituumaisuus kotimaisten elintarvikkeiden puolesta. Tämä jatkaa sitä samaa eduskunnan mieliä pidettä, mitä kesällä käytiin keskusteluja välikysymyskeskustelussa. Olen myöskin samaa mieltä kuin Myllykoski ja Eestilä, että rajoja emme voi sulkea, vaan kyllä tänne jatkossakin tuotetaan elintarvikkeita ja mahdollisesti lihaakin. Se on tärkeää sen takia, että meiltä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

viedään, ja tämä Atrian päänavaus Kiinan-vientiin sianlihan osalta on hieno asia, myös HK-broilerit Japaniin, niitä emme saa unohtaa.

Oikeastaan tämä, minkä edustaja Paloniemi lainasi ruokapoliittisesta selonteosta: Minä uskon, että nyt tämä ruokapoliittinen selonteko, joka on meillä vireillä oleva asia maa- ja metsätalousvaliokunnassa, saa aivan uuden asetelman sen käsittelyssä. Kyllä tämä Brasilian lihan kriisi tulee jättämään selvästi jälkensä meidän hallintoomme ja ajatustapaamme, ja sen takia ruokapoliittisen selonteon käsittelyn siirtyminen vielä keväämmälle on ollut hyvä asia.

Tästä hankintamenettelystä sanoisin sen, että Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, jossa on 200 000 asukasta, teki päätöksen — siis hallituksen päätöksellä hankinnan osalta — että hankimme vain sellaisia elintarvikkeita, jotka täyttävät suomalaisen tuotannon kriteerit.

Lopuksi sanoisin tähän hallituksen esitykseen liittyen, että kotimaisen, hyvän pihvin lisäksi sopii aina yksi kolmasosa hyviä kotimaisia vihanneksia.

14.48 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että tätä keskustelua käydään, vaikkakin ehkä vähän ohi tuon hallituksen esityksen.

Ilman muuta on tärkeää, että vihannesten ja marjojen käyttöä kouluruokailussa lisätään ja tätä kautta myös opetetaan lapsia käyttämään niitä ruoka-aineita, jotka ovat meillä lähellä. Tämä tarkoittaa silloin myöskin sitä, että kouluihin hankitaan lähiruokaa.

Täällä on puhuttu ruokaturvallisuudesta — se on tärkeä osa koko elintarvikeketjun turvallisuutta — ja myöskin kysytty sitä, pitäisikö Suomeen tuoda ja Suomesta viedä elintarvikkeita. Suomi on todellakin EU:n sisämarkkina-alue. EU:n lainsäädännössä ruokaturvallisuudella on erittäin iso merkitys. Senhän olemme huomanneet esimerkiksi näissä vapaa-kauppaneuvotteluissa, joissa on ollut äärimmäisen tärkeätä se, että eurooppalainen ruoka on turvallista ja että tänne ei tuoda myöskään kauppasopimusten kautta muuta kuin turvallista ruokaa. Suomen pitää myös vaikuttaa Euroopan unionin ruokaturvallisuuslainsäädäntöön, tuoda sinne sisälle niitä asioita, jotka ovat meille tärkeitä, jotta me pystymme myöskin entistä paremmin viemään omia elintarvikkeitamme — ajattelenpa vaikka metsissä olevia sieniä, marjoja. Tällä hetkellä näyttää, että naapurimaamme Ruotsi on se, joka brändää mustikan, ja toivottavasti ei nyt kuitenkaan tatteja brändää, koska toivottavasti se on vielä kuitenkin suomalainen tuote. Mutta on todellakin tärkeätä, että me ymmärrämme, että olemme myöskin Euroopan unionin sisämarkkinoilla, me saamme sieltä myöskin hyviä elintarvikkeita, mutta meidän pitää entistä enemmän viedä omia elintarvikkeitamme ja nimenomaan jalostettuina.

14.50 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Jaoston puheenjohtaja Wallin nosti tässä ruokapoliittisen selonteon esille, ja haluan siitä poimia yhden faktan, ja se koskee suomalaista vettä. Todellakin Suomeen tuodaan pullotettua vettä enemmän kuin me viemme pullotettua vettä Suomesta ulkomaille. Se tuntuu aivan käsittämättömältä, koska kuten selonteossakin sanotaan, suomalainen kraanavesi monissa kunnissa, kuten esimerkiksi Helsingissä, on parempilaatuista kuin pullotettu tuontivesi. Toivoisin esimerkiksi Panimoliiton, jolla on erinomaiset lobbauskoneistot ja erinomainen tuotekehitys, panostavan tähän asiaan ja kiinnittävän huomiota kotimaisen pulloveden vientiponnisteluihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

14.51 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeää, että tämä kouluja-kelutuki nyt yksinkertaistuu ja että meillä Suomessakin otetaan tämä kouluhedelmätuki tämän jo aiemmin käytössä olleen koulumaitotuen rinnalla käyttöön.

Silloin kun olin Euroopan parlamentissa, niin keskustelua käytiin koulumaitotuesta ja todettiin, että se on omalla tavallaan byrokraattinen ja kankea. On ollut todellakin tärkeää, että nyt tätä järjestelmää on muutettu sillä tavoin, että tämä tulee helpommaksi käyttää, ja erityisesti niin, että Suomenkin kannattaa nyt tämä kouluhedelmätuki ottaa käyttöön, koska tämä kouluhedelmätuki on aiemmin — muistelen niin — vaatinut myöskin kansallisen rahoitusosuuden, ja se on myöskin lisäksi ollut varsin byrokraattinen, ja Suomessa sitä ei sen tähden aiemmin haluttu ottaa käyttöön. Nyt, kun nämä kaksi tukimuotoa on pystytty yhdistämään, tämä varmasti kannustaa ja järkevöittää tämän tuen käyttöön ottamista.

Erityisen hyvää on myöskin se, että täällä on otettu selkeästi kantaa siihen, että lähiruokaa ja myöskin alueellista ruokatuotantoa pystytään suosimaan. Toivotaan, että se näkyisi näissä hankinnoissa, joita kouluihin tehdään. Siinä mielessä täytyy sanoa, että on hyvä, että tätä tukimuotoa on tosiaankin saatu siellä EU-tasolla järkevöitettyä ja sitä kautta se on tullut paremmaksi käyttää myöskin kansallisella tasolla. Muistelen juuri sitä keskustelua, mitä käytiin, että vaikka sinällensä tämä tavoite on aina ollut hyvä, niin tämä oli hyvin tyyppillinen EU-tuki, eli sen käytöstä oli tehty niin kankea ja vaikea, että monet jäsenmaat ovat senkin takia olleet sitä käyttämättä.

Mutta hyvä, että on saatu parannuksia aikaiseksi, ja erityisesti tärkeää on se, että lasten ja nuorten ruokavalioon pystytään tätä kautta vaikuttamaan, että se muuttuu terveellisempään suuntaan. Toivon mukaan jo koulussa saadaan oikeat opit terveelliseen ruokavalioon ja sitä kautta se näkyy omassa ravitsemuksessa.

14.53 Jari Leppä kesk: Rouva puhemies! On hyvä, että tässä keskustelussa nousivat esille myöskin kansanterveysvaikutukset, joita meidän ravinnollamme on. Olkoon se ravinto mitä tahansa laatua, se on äärimmäisen tärkeä terveyden lähde myöskin. Maailmalla on kriisejä kriisin perään erilaisista asioista, nousevia sellaisia. Suomalainen tapa tuottaa ruokaa on nimenomaan sellainen — laaja yhteistyö koko ketjun välillä, luotettava viranomais-toiminta ja niin edelleen — joka tukee kansanterveystyötä myöskin tältä osin.

Se avaa myöskin sen toisen tärkeän näkökulman, joka sekin tuli esille, ja se on se viennin mahdollisuus, eli meillä ruoka-ala kasvaisi. Siihen ei ole viime aikoina oikein näky-mää ollut. Nyt siihen on avautumassa sellainen, ja tähän meidän pitää tarttua. Se on myös-kin mainittu hallituksen ohjelmassa: 500 miljoonalla eurolla meidän ruokatasettamme, vi-noa ruokatasettamme, halutaan oikaista, ja siihen meillä kaikki mahdollisuudet on — se on selvä.

Mutta kaikki lähtee siitä, että meillä täällä tuotanto on kannattavaa. Ja halpuuttaminen ei kyllä tue millään tavalla tätä asetelmaa. Se ei tue myöskään sitä, että eläinten hyvinvointia voidaan kohentaa, se ei tue sitä, että otetaanpa entistä paremmin ympäristöasiat huomioon, se ei tue sitä, että me pyrimme yhä pienempään ruokahävikkiin, puhumattakaan siitä kan-nattavuudesta.

Eli kyllä meidän pitää myös uudelleen miettiä koko ketjun kanssa nyt sitä, miten tämä asia hoidetaan niin, että kaikki nämä hyvät asiat, mitä tässäkin keskustelussa esille on tul-lut, saadaan hoidettua meidän yhteiseksi hyväksemme.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.